

7 лютого 2019 року Верховна Рада України внесла зміни до Конституції України, проголосивши курс на європейську інтеграцію. Згідно з Програмою діяльності Уряду України, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 471, європейська інтеграція є дороговказом розвитку країни і, відповідно, одним із довгострокових пріоритетів діяльності Уряду. Серед завдань на шляху до Європи в Програмі діяльності Уряду названо поглиблення розуміння українським суспільством європейських цінностей, змісту європейської інтеграції України, сприяння ширшому залученню України до програм та агентств ЄС, налагодження Урядово-Парламентської взаємодії щодо наближення законодавства України до права ЄС відповідно зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію.

Реалізація принципів та завдань політичного, економічного, правового, соціального та культурного розвитку, закладених в Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, є рушієм стабілізації у кризовий період та наскрізним завданням реформування країни, визначатиме зміст та напрям внутрішніх секторальних реформ. Уряд націлений на те, щоб громадяни України відчували євроінтеграційні зміни у повсякденному житті. Законодавство, ухвалене на засадах європейського регулювання, має бути належним чином імплементоване на рівні базових прав кожного громадянина.

Конституційні зміни разом з Угодою про асоціацію з ЄС та суспільним запитом на європейську інтеграцію створює необхідність кращого розуміння інституційної будови ЄС, його правової системи та європейського врядування. Крім того, Україна має особливий інтерес у вивченні конституційного права ЄС, враховуючи поточні спроби конституційної реформи в Україні щодо децентралізації, удосконалення системи правосуддя, гарантування прав і свобод громадян. У цьому контексті, конституційне право ЄС, європейські моделі побудови інституційної системи, системи відправлення правосуддя та забезпечення прав громадян, в цілому, європейський досвід реформування конституційного ладу, можуть бути корисними для українських реформ.

Курс «Конституційне право ЄС» (“EU-Const”) спрямований на популяризацію європейських конституційних цінностей та поширення знань про конституційне право ЄС. “EU-Const” ґрунтується на ідеї, що стратегічна мета України – набуття членства в ЄС – не може бути досягнута без імплементатії європейських конституційно-правових стандартів і цінностей, без гармонізації конституційного ладу України з конституційним ладом ЄС.

“EU-Const” висвітлює історію конституційного шляху ЄС, акцентуючи увагу на тому, що «Конституція ЄС», котра складається з безлічі юридичних текстів та судової практики, є досить рухомою, і темпи змін протягом останніх десятиліть тільки зростають. У постійно складних геополітичних умовах ЄС стикається з безпрецедентними політичними, економічними та культурними випробуваннями, які всі впливають на еволюцію його конституції.

“EU-Const” надає змогу студентів осмислити складний конституційний

порядок ЄС, зосередившись на його основних особливостях, але враховуючи глибокі зміни, що відбулися за останні 20 років. ЄС став набагато більше, ніж внутрішній економічний ринок. Уникаючи зайвих деталей, автори курсу підкреслюють основні цінності, принципи та цілі інтеграційного режиму, а також його основну нормативну структуру та ієрархію. У цьому контексті децентралізований характер ЄС висвітлюється як невід'ємна частина його конституційного складу. Повторювані теми включають європейське громадянство, основні права та верховенство права.

“EU-Const” має на меті:

- поглибити знання та розуміння студентами інституційної структури ЄС, спираючись на базовий курс європейського та міжнародного права в галузі бакалаврату;
- надати студентам можливість зрозуміти взаємодію між національним законодавством та законодавством ЄС та спосіб їх взаємодії в багатоплановому правовому порядку, зокрема щодо поперечних областей права, таких як основні права;
- навчити студентів точно описувати проблеми конституційного та інституційного права ЄС або пов'язані з взаємодією між ЄС та національним законодавством;
- ознайомити студентів з різними юридичними джерелами в галузі права ЄС, включаючи їх генезис, юридичну цінність та ієрархію;
- навчити студентів обґрунтовано критично аналізувати ці джерела у світлі багатопланової конституційної бази правового порядку ЄС;
- дослідити ключові проблеми конституційного права ЄС («ЄС як зона Свободи, Безпеки і Справедливості»), інституційні рамки ЄС, принципи, що регулюють компетенцію Союзу, система демократії в ЄС, еволюціонуюча концепція союзного громадянства, система основоположних прав тощо;
- відповідно до завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України від 12.12.2020 з'ясувати основні характеристики та закономірності розвитку конституційного права ЄС в контексті їх врахування для подальшого втілення в законодавство України;
- відповідно до завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 розробити пропозиції до чинного законодавства України в аспекті реалізації конституційної реформи в Україні.